

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks: 73 19 91 01

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler

Anne Mari Hermannstad

Justis- og beredskapsavdelingen

Innvalgstelefon

73 19 91 75

Vår dato

27.06.2016

Deres dato

23.05.2016

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

2016/4293-754.0

Deres ref.

16/36653665-HIH

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Høring - forslag til endring i rettshjelploven - rettshjelpforskriften og stykkprisforskriften

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag viser til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet 25.05.2016 angående forslag til endring i rettshjelploven, rettshjelpsforskriften og stykkprisforskriften.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har følgende merknader til høring om rettshjelploven, rettshjelpsforskriften og stykkprisforskriften:

Høringsnotatets pkt 2. Egenandel etter fri sakførsel i behovsprøvede saker

Vi har forståelse for at departementet ønsker å heve taket for egenandelen i fri sakførselsaker da den ikke har vært hevet utover økning på salærsatsen, samt at det vil kunne ha en preventiv effekt og føre til at flere inngår minnelige løsninger.

Fylkesmannen mener imidlertid økningen er for høy med tanke på de som er ressurs svak og som virkelig har behov for fri sakførsel for å kunne ivareta sine rettigheter. Egenandelen vil kunne utgjøre omtrent det samme som en stykkpris. De vil da kunne bli presset til å inngå ugunstige forlik pga sin økonomiske situasjon.

Høringsnotatets pkt 3. Endring av reglene om fritt rettsråd og fri sakførsel i skiftesaker og økonomisk oppgjør og reduksjon i stykkprisen

Fritt rettsråd i skiftesaker

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er av den oppfatning at tvist om felles bolig bør være en prioritert sak uten at det stilles vilkår om at partene har barn under 18 år.

Rettshjelpsordningen er en sosial støtteordning som har som formål å yte nødvendig juridisk bistand til de som ikke selv har økonomisk evne til å dekke slike utgifter, jf rettshjelploven § 1.

Det følger av rundskriv om fri rettshjelp (G-12/05) pkt. 5.5.2 at dersom en person står i reell fare for å miste sin bolig, vil det kunne innvilges en stykkpris på 5 timer. Å stå uten bolig etter separasjon/skilsmiss/samlivsbrudd vil oftest

berøre en person i særlig sterk grad på lik linje med andre saker hvor en person står i fare for å miste bolig. Spesielt dersom det er en sterk/vanskelig motpart.

Twist om felles bolig etter samlivsbrudd bør være prioritert sak etter rettshjelploven § 11 annet ledd.

Fylkesmannen er enig i at stykkprissatsen for skiftesaker kan reduseres til 5 timer.

Det er også foreslått en reduksjon i stykkprisen som omfatter både foreldreansvar/daglig omsorg/samværsrett og skifte/økonomisk oppgjør fra 12 til 10 timer. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er av den formening at denne stykkprisen bør fjernes helt og heller ha en stykkpris på 5 timer i sak om skifte/økonomisk oppgjør og 5 timer i sak om foreldreansvar/daglig omsorg/samværsrett. I mange tilfeller vil enten skiftesaken/økonomisk oppgjør eller barnesaken gå i ulike retninger.

Forslag om endring på stadiet for fri sakførsel – skifte/økonomisk oppgjør
Fylkesmannen støtter forslaget om å fjerne sakstypen som prioritert sak på fri sakførselstadiet.

Høringsnotatets pkt 4. Endring i rundskriv G-12/05 om fri rettshjelp og oppmykning av dispensasjonspraksis

Endring av inntektsgrensene

Inntektsgrensene har vært uendret siden 2009, og flere og flere faller utenfor rettshjelpsordningen. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er av den oppfatning at når man likevel må endre rettshjelpsforskriften, bør også inntektsgrensene endres i sin helhet, ikke bare foreta en oppmykning av dispensasjonspraksisen.

Angående oppmykning av dispensasjonspraksis

Hvis ikke inntektsgrensene heves, støttes oppmykning i dispensasjonspraksisen.

Fylkesmannen mener imidlertid at beløpet det kan dispenseres innenfor (kr 20 000), er for lavt. Eksempelvis vil en ung enslig ufør ha en minstytelse på 2,91 ganger folketrygdens grunnbeløp, som fra og med 01.05.2016 utgjør en bruttoinntekt på kr 269 396. Denne gruppen vil da som hovedregel ikke komme inn under ordningen med fri rettshjelp.

Videre ønsker vi å bemerke at de som mottar ytelser fra NAV vil etter 01.01.2015 i mange tilfeller overstige inntektsgrensen, mens søkeren i realiteten har dårligere betalingsevne enn tidligere (lavere nettoinntekt). For mange av disse vil selv en stykkpris utgjøre en betydelig kostnad sett i forhold til deres økonomiske situasjon. Dette gjelder også for de som ikke har forsørgelsesbyrde.

Dvs. at det bør åpnes for å dispensere også for de som ikke har forsørgelsesbyrde uavhengig av antall timer fritt rettsråd.

Dersom inntektsgrensene ikke heves, eller beløpet det kan dispenseres innenfor økes, vil dette medføre en innstramming av ordningen med fri rettshjelp i forhold til det som var tiltenkt, jf. rettshjelploven § 1 om lovens formål.

Høringsnotatets 5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Fritt rettsråd og fri sakførsel

Fjerning av skifte/økonomisk oppgjør som prioritert sak, vil medføre flere søknader om utvidet fritt rettsråd for Fylkesmannen.

Videre vil Fylkesmannen få flere søknader om fri sakførsel etter rettshjelploven § 16 tredje ledd i sak om skifte/økonomisk oppgjør.

Videre vil det bli mange flere søknader om dispensasjon fra inntektsgrensen.

Selv om vi vil få noen færre saker når det gjelder skifte/økonomisk oppgjør, vil dette ikke utgjøre stor arbeidsmengde da dette i all hovedsak er stykkprissaker som vi kun foretar kontroll på og utbetaler.

Det vil si at endringer som er foreslått i rettshjelploven, forskriften og rundskrivet vil medføre en større arbeidsbelastning for Fylkesmannen enn i dag.

Til slutt vil Fylkesmannen påpeke at det er viktig at departementet kommer med nærmere retningslinjer for praksis både i fri sakførselsakene og til hvordan dispensasjonspraksisen skal utøves.

Med hilsen

Kjetil Ollestad (e.f.)
direktør

Anne Mari Hermannstad
seniorkonsulent

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi: Alle fylkesmennene